

după crucea făcută de mâna lor, apoi să se scrie maritorul și ca „subscrisor de nume”.

Feciorii dintr' un sat să vină deodată la Arad.

Recruții au a începe în anul acesta slujba cu ziua de 16 Octombrie nou, drept-ce va fi bine, ca feciorii să nu vină mai înainte de 14 Octombrie nou, ci să vină atunci cu toții, gata a și rămâne aici aceia, cari vor fi primiți.

Feciorii trebuie învățați încă de acasă, ca din prilejul prezentării lor de bunăvoie să ceară a se lua cu ei prin comanda de întregire protocol în care ei să ceară, ca primiți fiind de soldați, tot atâția feciori din comuna lor, cari, sermanii și-au împlinit deja vremea, să fie trimiși acasă.

Sunt a se lumina feciorii, să nu creadă, că acum va fi luat de soldat și acela, care între alte împrejurări ar fi scăpat. Astlea-s mîncuini, cu cari voiesc să sparie pe tineri de a se prezenta ei de bună voie.

N'am să espic pe larg, de ce e bine așa. Doar fie-care o știe, că dacă va fi asentat mai târziu, mai târziu va scăpa din serviciul militar.

Tot așa, și neplătirea dărilor numai spre îngreunarea poporului ar fi, căci nici un crucer nu i-se lartă, ci fac numai, ca poporul să nu solvească acum, toamna, când mai are câte un ban pe lângă sine, ear celo la primăvară, când — durere — mulți nici pâne nu mai au în casă, vor duce zalogiri și licitări cu grosul p'ntu dările restante.

Că și dintre feciorii, cari se duc la asentare de bună voie nu se recrutează de cât cei buni, s'adat dovadă în cetatea Aradului, chiar Mercuri, când dintre 11 feciori din Boesig au fost luați numai 6.

Vestim de altfel pe feciorii noștri, că cei cari vin acum de bună voie vor fi împărtașiți de mai multe înlesniri. Tot astfel, cei cari viu la asentare a treia oară se pot însura.

„CRIZA”.

Vîna, 5 Octombrie. Contele Sternberg a declarat în Reichsrath (sfatul împărațesc), că partidul seu va sprijini Coroana în lupta ce duce contra Ungurilor. A propus d'asemeni ca Reichsrathul să declare că sprijinește pe Împărat, fără nici o șovăire, în lupta ce duce împotriva Ungurilor.

Budapesta, 6. Oct. Baronul Fejérváry a sosit eri aici, din Viena, și a convocat îndată la sfat pe colegii săi ministri. Pe mâne primul-ministru se duce ear la Viena, unde va fi primit în audiență de M. Sa. Se crede că M. Sa se va rosti mâne dacă acceptă ori nu programul de guvernare al lui Fejérváry.

După unele știri, M. Sa s'a rostit deja în principiu asupra votului universal și ar mai fi rămas să se rostească asupra unor amănunte.

DIN ROMÂNIA.

O declarația a ministrului român de războiu. „Epoca” de Marți scrie: Dl general Manu cu ocaziunea vizitei sale la Iași, s'a dus și la Șipote, unde era concentrat reg. 13. de infanterie. Cu această ocaziune a avut loc un banchet, la care au luat parte pe lângă dl general Manu și toți domnii ofițeri superiori și inferiori. Dl general Manu ridicând un toast a spus între altele: „Fiți gata, căci popoarele, cari se învecinează cu noi, ne sînt dușmane”!

Din străinătate.

Rusia. Petersburg. Cazul publicat azi zice că, dl Witte a fost făcut Conte drept recunoștință pentru meritele sale precum și pentru executarea excelentă a mandatului ce i s'a încredințat și ca semn de bunăvoință particulară a țarului.

Mosca. — În diferite orașe se fac preparative pentru congresul lucrătorilor, care va avea loc în luna Decembrie la Mosca.

Helingsfors. — In crucișătorul „Asia” a găsit pe insula aproape de Kenn, 17 puști și 2 lăzi cu revolvere explosive.

Varșovia. — Ziarul Kurie Warszawsky zice că, în fabrica de fer din Ostrowiec toată proviziunea de dinamită cântărind 180 de livre a fost furată.

Kiev. — Eri cazacii și agenții de poliție au năvalit subit în cercul artiștilor, unde se ținea o adunare și au împrăștiat-o.

Au fost mulți răniți, printre care și o femeie bătrână; 150 de persoane au fost arestate.

În aceiaș noapte poliția a operat numeroase perchiizițiuni domiciliare și a arestat încă 50 de studenți și pe șeful partidului progresist.

Dela Români din munții apusei

Adunarea poporală în Bucium.

Deputatul Dr. St. Pop în Bucium.

Pe 30 Septembrie n. fusese convocată adunare poporală în Z'atna, pe 1 Octombrie în Bucium, în Abrud-sat pe 2 Oct. Toate aceste adunări au fost însă atunci volnic interzise de pretori. Cea din Z'atna nu s'a putut ținea, fiindcă, vezi doame, substitutul vicispantului nu era acasă, ca să ia cunoștință de îndrumarea ministerială, ce da voie să se ție adunarea.

Buciumanii de asemenea au apelat, ear deputatul dr. St. C. Pop a întrevedit și pe cale telefonică, dar permișiunea ministerială a venit în Bucium, ca să se adunarea din Bucium-Găsea s'a ținut în 3 Octombrie. A fost adunare impunătoare, deși intervalul de timp fusese numai 24 oare și cu toate că vremea era urită. În și în jurul curții proprietarului Nicolae David, unde s'a ținut adunarea, oamenii se înghesuiau unii în alții, ca să audă pe vorbitori. A luat parte aproape toată inteligența din Abrud, Abrud sat etc., ba au venit chiar și oște preoți din cercul deputatului Damian. Cu mic cu mare veniseră cei din satele Bucium-cerb, -sat, -Isbită, -Poeni, -Seasu și -Muntari, Lupșa, Musca și Mogoș; toate satele erau cu preoții și dascălii în frunte, afară de nefericitul Adamonci din Bucium Poeni, care deși a devenit bogătan din sudoarea poporului român, nu s'a sfiit a-și batjocori munții la alegeri, votând dimpreună cu 7 prăpădiți din Poeni cu jidanul Werner.

Adunarea s'a deschis la oarele 11 și a emis din sinul său 17 bărbați pentru a chema pe deputatul Dr. St. C. Pop la ședința ei. Dl Pop se prezentează și e primit cu mari ovațiuni din partea numărului public.

A urmat constituirea, alegându-se președinte vrednicul preot din Bucium-sat, A. Danciu, iar notari d-nii Candia David și Muntean. Președintele în termeni foarte aleși salută pe cei adunați îndemnându-i să fie vrednici de frumosul nume, ce-l au și roagă pe dl Arion Popa să facă istoricul acțiunilor, ce au premers acestei adunări. Dl Popa în termeni clari arată, cum poporul și inteligența din comuna Bucium a hotărât să întreprindă pașii necesari pentru a ținea o adunare imponentă în favorul sufragiului universal.

Totdeauna spune, că fără de nici un motiv pretorele în mod arbitrar a oprit această adunare convocată pe zi de Duminecă și care promitea a fi imponentă. S'a hotărât sa se ție Marți, ca și deputatul Dr. St. C. Pop să poată lua parte. Multu-voște poporului, că peste așteptare s'a prezentat într-un număr imponent. În adevăr această adunare, cu toate că vremea era urită, a fost una din cele mai impunătoare, de oare-ce vedea dragostea frățescă, cum în cea mai frumoasă armonie sutele de lucrători în băi împreună cu proprietarii băilor luptă pentru aceleași idealuri. De-

sebită laudă merita societățile de băi, cari își încheie socotelile cu deficit, totuși au lăsat lucrătorii, dându-le plata pentru ziua întreagă, la parte la adunarea, care se ține pentru cei oștiți și lipsiți de drepturi.

Apoi un ceas și jumătate a vorbit deputatul Dr. St. Pop, care a fost ascultat cu deosebită atențiune. A făcut o reprivire istorică, de oare-ce ei munții sunt cea mai vie mărturie a faptelor și virșile de strămoșii noștri.

A scos mai ales la iveală unele lucruri cari se repetază în istorie. A spus anume, că atunci, când Iosif II. s'a hotărât după cele 20 lătorii în Ardeal, ca să îmbunătățească soarta jobagilor și să le asigure libertatea personală, dându-le voie să se mute din un sat în altul, să-și câștige averi private, impunând boerilor să ei să și plătească dările după pământuri, aristocrația îngâmfată și vicleană și atunci a recu- la rezistența pasivă și aliându-se cu clerul romano-catolic a voit să zădărnicească toate tențiunile bunului domnitor. Chiar așa e și acum, când bunul nostru împărat voește să facă ceva pentru binele popoarelor sale. Dușmanii umanității și libertăților, clerul înalt catolic dimpreună cu capitaliștii păgâni, mișcă acum toate petrele, zădărnicească ori ce acțiune, ce ar aduce bine pentru popoare.

Spune mai departe, cum în vremurile gra Români s'au desbrăcat de toate patimile corupționale și la anul 1791 se înaintează prin m. apostoli ai bisericilor unite și ortodoxe, la Bob și Ger. Adamovici sub Leopold II. Suppl. Libellus Valachorum. În 1848 iar vedem, că pe câmpul libertății capii ambelor biserici a drepturi pentru popor. Oratorul așa crede, și acum, când se sparg păreții vechi ai conștiinței, stăm înaintea unor evenimente foarte mari, când ori ce Român cinstit trebuie să fie la loc, să se desbrăcându-se de patimi personale și profesionale. Îndeamnă poporul la perseverență și provoacă să nu le fie frică de slujbași mîni, cari se zvărocolesc și încearcă a-l intimida, dar cu o singură apelată îi poți răpune. Protestele în nu ele poporului ca solgăbiraele să se adreseze în ton îngâmfat și obraznic; deoarece cu lipsa laptă după mijloace nouă de maghiarizare în scopul acesta împedează carul țării, ca să se lupte pe bătrânul împărat la fapte, cari jigne drepturile popoarelor maghiare, provoacă poporul să-și împlinescă datornițele față de stat și în bine înțelesul său interes propriu să-și plătească dările și feciorii să meargă la câtan.

Referitor la votul universal spune, cum că bul e acel factor parlamentar, care primadată cerut în dietă votul universal fără opreliști pe tru fiecare cetățean. Expune fazele, prin care trecut chestiunea aceasta importantă și că mare speranță, că dreptul acesta, temelul tuturor drepturilor cetățenești, mai mult nu se mai poate lua dela ordinea zilei, până nu se va rezolva conform dorinței tuturor. Roagă pe cei adunați să se declare pentru votul universal. Spune, că clubul român din parlament neadormit veghea asupra drepturilor poporului român și că va face tot posibilul, ca să merite numele de reprezentanți ai poporului român. Mulțamește celor adunați atât în numele său, cât și în numele clubului național, precum și în numele isbitului candidat, dr. Alex. de Vajda-Voievod, care în pedesat fiind nu a putut lua parte la această frumoasă adunare.

După vorbirea deputatului dr. St. C. Pop, se ridică vrednicul preot Popa și în frumoase cuvinte propune, ear adunarea ia rezoluțiune, că în cel mai scurt timp dorește, că să se aleagă lege, prin care se înarticulează votul universal fără nici-o restrângere pentru fiecare cetățean de 20 de ani. Se votează apoi vot de blam deputatului Werner, care nici când nu s'a îngăduit de popor și în urmă e rogat deputatul dr. Pop să prezenteze dietei o petițiune în favorul sufragiului universal.

După acestea atât părintele Băcșan, căru președintel, Danciu au mulțumit deputatului, care s'a ostenit a veni la această adunare, precum și numărului public de peste două mii pentru interesul dovedit. Adunarea s'a sfârșit la oarele 2. Petiția a fost subscrisă până la 5 oare. Apoi publicul țaran dimpreună cu inteligența și au petrecut la o tocană ardelenescă și la dansurile lui Ghiuș până de cu seară.

Tisza împotriva dreptului de vot

Tisza István, fostul cărmuitor al țării a scris în «Az Ujság» trei articole împotriva *sufragiului universal*, adică a dreptului de vot pentru toți cetățenii. În articolul din urmă vine cu sperietoarea cea mare: *naționalitățile!* Li sperie adică pe Unguri cu aceea, că dacă se va da acest drept, Românii, Sârbitii și Slovacii și alți nemaghiari ajung și ei în Dieta în număr mai mare, decât sunt azi.

«A treia parte din cercurile de alegere d'acum — scrie Tisza — a patra parte în ori-ce caz, ajung de buna seamă pradă a naționalităților»...

Deși suntem adică *junătate* din locuitorii țării, Tisza nu ni-ar da nici a patra parte din scaunele Dietei.

Ce zic despre asta alegătorii *români* ai cercului Ugra? Li vor mai da voturi lui Tisza ori prietenilor lui?

Maî însemnată este următoarea parte din articolul lui Tisza:

«Totul se învîrte în jurul întrebării: din ce elemente sunt compuse cercurile nemaghiare?.. Nemaghiarii sunt adică în majoritate și azi în multe cercuri electorale: aceste majorități sunt însă compuse din elemente, cari a fost cu puțință să fie scoase din cercul de voință a atâtorilor naționali și sub conducerea inteligență maghiare (înțeleși: fibirac, notari etc. Red. T.) erau câștigați pentru politica națională maghiară. Așa se lămurește faptul, cum de în cele mai multe cercuri românești a eșit învingătoare politica maghiară.

Asta va ținea însă numai până-ce partea mai învățată a naționalităților și unii Unguri de pe acolo nu se îneca în marea mulțime a miilor, caror s'ar da (prin sufragiul universal) drept de vot.

Credem și noi, că primejdia *asta* este: când într'un cerc de alegeri vor fi nu sute, ca azi, ci *mi* de voturi, nu o să poată veni asupra noastră câtă Ovrei ori magnați bo ați toți, crezând *să cumpere!* Cu atât mai puțin o să purtăm frica de notari ori fibirac...

Temerile lui Tisza sunt de altfel dovezile cele mai de nerăsturnat ale ticăloșiei din trecut.

Este însă și va fi spre onoarea țării să se pună odata capăt fără-de-legilor și să se dea drepturile convenite fiecărui cetățean.

UN PROTEST BĂRBĂTESC.

Eată apelata pe care au înaintat-o d-nii Dr. T. Mihali și Dr. L. Leményi împotriva hotărîrii primarului din Sibiu, care a oprit conferința națională convocată acolo pe ziua de 20 Septembrie:

Am mai speriat noi în decursul timpurilor ordonanțe și decizii, lipsite de ori-ce temei legal și rațional, opuse chiar drepturilor eterne cu cari ori-cine dela naștere este investit. Dar nimic mai surprinzător, nu am speriat decât motivarea deciziei gravaminoase de mai sus.

Adunarea electorală se oprește pentru că *e de caracter politic!* De când nu au alegătorii voie să discute politică? Suntem doară în Rusia? Ori ne aflăm în stare de absolutism deja?

Tocmai acum, când situația politică a patriei noastre din ce în ce tot mai critică devine, când toată lumea cu mare îngrijire privește în viitor, și cei mai cumpătați patrioți prevăd aprige zguduirii și catastrofe, tocmai acum să nu fie permis, să nule fie permis ale-

gătorilor cari se grupează în jurul nostru, să se ocupe și ei cu situațiunea politică?

Tocmai acum, când chestiunea sufragiului universal mișcă toată suflarea din această țară, noi să nu avem voie să ne spunem părerea?

Maî deunăzi ați permis democraților sociali ținerea adunării lor destul de imposantă, ați tolerat cu liberalismul convenit cea mai aspră critică ce s'a făcut poate vre odată sistemului de guvernare al deceniilor trecute, iar nouă nu voiti să ne permiteți?

Maî multe drepturi au înaintea D-voastră democrații internaționali de cât noi alegătorii români?

Ați permis adunarea populară de masă a democraților, ținută sub cerul liber și nu voiti să permiteți adunarea delegaților români, bărbați de încredere ai unui popor întreg, care totdeauna a fost cel mai blând, cel mai supus și credincios?

Ori doar tocmai din cauza aceasta se crede că e mai ușor a'î maltrata!?

Dacă întru adevăr s'ar întâmpla, ca deciziunea Domniei-tale să fie aprobată de forurile competente, pe cari poate chiar le-ați consultat, atunci aceasta ar fi nouă și eclatantă dovadă, că sistemul de guvernare al țării noastre are neapărată lipsă de radicală schimbare pentru-ca libertățile publice să fie ocrotite și cetățenii să fie tratați cu egală și dreaptă măsură.

În orice caz însă, fie sigur domnul primar, fie sigur ori și cine, că poporul român *va trece biruitor peste toate pedecile, și-și va asigura existența sa, dezvoltarea sa și poziția sa demna între celelalte popoare din patrie.*

Sfințirea unei biserici.

Păstor bun și credincios harnic. Sărbare multătoare de suflete.

Dintr'o scrisoare ce primim dela *Săsarî*, privitor la sfințirea bisericii de acolo prin Prea S. Sa episcopul *D. Radu*, dăm următoarele:

Și a răsărit în urmă ziua mare: D-zeu însuși a îmbrăcat-o în haină de sărbătoare, — după zile grele de negură și ploare ne-a trimis lumina și căldura soarelui. Era o vreme veselă ca noi. Sunetul clopotelor și bubuitul treasurilor anunțau la tot momentul sosirea credincioșilor din satele vecine în procesiuni în frunte cu preoții lor.

A fost o privescătoare încântătoare, când am văzut turma măreată a credincioșilor în frunte cu douăzeci și patru preoți mișcându-se dela biserică spre casa parochială, ca să-l întimpline pe păstorul mult dorit. Și a răsănit aerul de „să trăiască“ când a apărut El. Trebuie să cunoaștem expresiunea într'adevăr arhierască a feței lui și figura-i imposantă în ornatul episcopesc al bisericii noastre, de ritul sublim oriental, ca să ne putem închipui impresiunea puternică, ce a produs, când a apărut.

Între aclamațiuni continue este condus la biserică, unde se începe actul sfințirii.

Într'un moment biserică era ticsită de lume, nu mai era chip de intrat. N-am să descriu ceremoniile măiestroase, pline de taină și duioșie, mă voiu restringe singur la actul cel mai însemnat de o memorie eternă pentru cei de față la predica părintelui. Acuma m-am întărit în credința, că din amvon nu vorbește gura preotului, ci inspirațiunea, însuși spiritul sfânt.

Ne spune întâiu, ce este biserică, pentru ce trebuie să ridicăm casă lui Dumnezeu. El este doar pretutindenea; ne arată apoi: că prin ce se face o biserică sfântă și binecuvântată: prin prezența Mântuitorului în forma pâinei și a vinului, prin preoțiimea, care reprezintă apostolii și vestesc cuvântul lui Dumnezeu, prin credința fiilor ei. Pe locul acesta a stat o bisericuță mică, care a avut calitățile amintite, și acuma, când se rădică o biserică pompoasă, nici ea nu poate să fie mai sfântă; nu, dar poate să fie mai binecuvântată.

Prin ce? De va avea un cler, care-și pricepe și împlinește chemarea sa și mai bine decât antecesorii, care va ști să conserveze la neamul nostru iubirea și credința în legea strămoșească — în reprezentantul ei — Roma, leagănul legii și neamului românesc.

Să privim cu dragoste spre Roma, acolo zăc strămoșii noștri „oase din oasele noastre, și sânge din sângele nostru“. Și nu ne arată istoria nici un popor, care să-și fi păstrată cu mai multă credință, iubirea față de lege și originea lui, față de patrie și tron, față de neam.

Românul moare cu o coajă uscată în mână, omorât de miseria timpului, dar moare pe solul, pe glia strămoșească: bisericuțele mici de lemn nu stat și stau încă multe neînvinse de vijeliile timpurilor și inimizția neamurilor, ca și credința lui: românul moare fericit pentru împăratul său, ear de iubirea lui de neam vorbească mormintele martirilor. Aceste calități să le desvoalte și întărească preoțiimea în credincioșii lor, că atunci va fi biserică noastră mai mare și mai binecuvântată, neamul nostru fericit, eară istoria va zice și recunoaște: „Române, credința Ta este mare“.

Se adresează apoi cu o prea frumoasă rugăciune către sf. altar. Atât de frumoasă și încântătoare a fost aceea, încât nici nu încerc a-o reproduce: rămână ea o comoară, o suveniră a acelora, cari au fost fericii s-o auză.

La finea predicii s'a întâmplat, ce n'am observat încă la noi. Încântarea și însuflețirea acumulată în toată pepturile a erupt momentan, cu frenetice aclamațiuni de „Să trăiască!“

Biserica nouă era periclitată de sguduirea puternică. Cu impresiile cele mai nobile am părăsit cu toții casa din nou sfințită a lui Dumnezeu și neamului românesc.

După misă s'au reîntors cu toții la casa parochială, unde Sfinția Sa a primit deputațiunile preoților, învățătorilor, laicilor, damelor române, sătenilor etc. etc. adresându-le la toți cuvinte părintești.

Urmează apoi banchetul. 300 persoane însuflețite la culme. Șirul toastelor li începe părintele, vobind întâiu pentru Pontificale — apoi pentru Majestatea Sa, își ridică pocalul pentru neamul românesc, și în special pentru credincioșii acestei comuni. „Arătați-ne în lumea mare un popor ca Românul: după-ce din munca lui la toți ne-a dat viață, merge acasă și câștigul greu îl împarte în două părți. Jumătate îl dă pentru biserică și școală, jumătate pentru familie și alte lipșuri. Și apoi să poate, că noi, acest popor, ajutat numai de Dumnezeu, să-i lăsăm în voia liberă a întâmplării, noi, cari cu toții din el ne-am zămislit, cu toții din opinecă ne tragem originea. Nu — toate lucrările noastre dela el se încep — pentru el se fac și se vor face — la el se vor fini“. — Cum a putut această comună săracă să facă în timp scurt lucruri așa frumoase: școală pompoasă, casă parochială spațioasă și o casă nouă D-lui? Ușor. Românul, țărănul are spirit de jertfă și parochul acestei comuni l-a știut conduce, s'a știut folosi de el întru mărima Domnului și a neamului. Își exprimă deci mulțumirea lui părintească și-i împărtășește binecuvântarea arhierască, rugându-se lui Dumnezeu, ca să i dea poporului nostru mulți preoți ca dl Pop Alexa.

Dl protopop Șuta toastază pentru părintele, care cu legăturile iubirei reînnoiește relațiunile firești între clerul înalt și clerul de jos.

Dl canonic Nies pentru autoritățile civile, la ce răspunde pretorele, dl Domokos. Urmează apoi șirul toastelor inspirate de însuflețirea zilei mărețe. Încheie dl Alexa Pop, mulțumind părintelui pentru ostenețele și jertfele aduse și oaspeților pentru concursul și ajutorul dat.

Încă în decursul banchetului am auzit deodată strigăte puternice de „să trăiască“ și o mișcare vie mai ales la nație.

Am primit esplicarea, când am văzut coborându-se din trăsura pe dl Dr. Mihali și părintele Lucaci. Bucuria noastră deplină. La noi capul vieții sufletești — la noi capul vieții politice — deci la noi viața națională întregă! Seara s'au terminat sărbările cu balul aranjat de tinerime. Cine-a fost de față? Toți și toate — mic și mare. Sălăgiu, Sătmăr, Ugocea, Dobăca, Chior și Țara-Oașului. Cum s'a aflat, cum s'a petrecut? — Întrebați-i peste câțiva ani, căci slăbindu-se pe atunci amintirea petrecerii, vor fi mai reali — și d-voastră li-ți crede, ce vor povesti, căci acuma nu le-ați crede.

În ziua următoare cu mulțime de trăsuri l-am petrecut la gară pe părintele, și cu mulțămilită, dar și cu durerea sinceră a despărțirii, ne-am luat adio dela el și-am primit binecuvântarea lui.

Săptămâna.

O săptămână bogată în întâmplări de tot felul a fost săptămâna aceasta. Agitațiunea din Budapesta, provocată de cei cinci vătafi soviniști opăriți în Viena, precum o știu și cetățile noastre, au răsculat strada, care săptămâna întreagă a fost teatrul de lupte sângeroase între socialiști și bandele de oameni plătiți ai coaliției. *Szűcs, că trei sute de mii de coroane au pus laolaltă magnații unguri, soviniști, ca să cumpere strada.* Ei voiau, vezi doamne, să dovedească Viena și Regela, că întreg poporul e la spatele lor și că dânsii sunt reprezentanța adevărată a țării. S-au păcălit însă. Agitațiunile pornite de dânsii cu banii și cu trupe aduse din provincă să înjghebeze o manifestație impozantă n'au răsunat. Sperau apoi atât de toate, că o să poată înblânzi pe socialiști, cari stăpânesc strada Budapestei, prin vorbe și promisiuni goale. Spre scopul acesta unul dintre marii soviniști, vestitul Polonyi, i-a și poftit la falfărniri nocturne, într'un hotel, pe șefii socialiștilor. Aceștia s'au înfățișat, dar nu s'au lăsat trași pe sfoară de Polonyi. Din contra au anunțat și ei un conducător cu torțe la poliție, tot pe aceeași seară, pe același loc și pe aceeași oară, cu intenția vădită d-a împiedeca manifestația kossuthistă, căci socialiștii erau gata să pună pe picior 50.000 de oameni.

În fața acestui războiu conductele de torțe, cari promiteau să fie o încăerare colosală, poliția le-a oprit pe amândouă. Au răsunat mai ușor kossuthistii la opreliștea aceasta, deși prin asta s'a arătat, a dovedit tocmai contrarul și anume, că întreg poporul este pe partea Majestații Sale, în lupta nedeamnă și neolială, ce soviniștii parlamentului privilegiate, a îndrăznit s'o provoace față cu M. Sa. Nu limbă de comandă cere poporul, ci pâine, muncă și drepturi.

Pâine și drepturi! strigătul acesta a rămas triumfător pe străzile Budapestei. *«Marseillesa»* muncitorilor a înecat cântecul revoluției ungurești *«Kossuth Lajos azt izente... și pigmeii de azi ai sirămoșilor din 1848,* cari voiau să se joace de-a revoluția, au fost bătuti și alungați de pe stradă de brațele vâjnoase a cetelor muncitoare. Pe Marți seara soviniștii planuiseră o retragere cu torțe în onoarea celor cinci șefi. Credeau, că o să poată sbera, striga, se bate cu socialiștii. Cei din urmă ar fi fost prin numărul lor cu mult mai tari, deci ca să scape de cetele simbrășe ale coaliției de bătaia sigură, căpitanul poliției, Rudnay, nu le-a dat voie să fie conductul cu torțe. Și apoi lupul se prefăce... tot ei sunt măhniți, pentru aceasta faptă a poliției, care a păcătuțit în contra dreptului de liberă întrunire.

Presa străinătății se ocupă pe larg cu întâmplările din Ungaria. Și se poate zice, că presa tuturor popoarelor culte osândeste soviniștii ungurești. Ziare mari, de însemnătate universală, cum e *«Le Temps»*, *«Times»*, *«Figaro»*, *«Standard»*, *«Morning Post»*, *«Berliner Tageblatt»*, *«Frankfurter Zeitung»*,

«Vorwärts» și întreaga presa vieneză combat pe soviniști.

Presa confrăților noștri din România a scris aproape întreaga săptămână articole foarte calde pentru Majestatea Sa, îndemnându-ne pe noi să stăm necliațiți pe partea lui în această luptă.

Bărbații mari de stat ai Europei s'au pronunțat asemenea osânditor pentru soviniști. Opiniunea publică a lumii întregi le vestește purtarea, dar ei orbiti de norocul, ce le-a suris toldeana în trecut, nu vreau să asculte de sfaturile înțelepte. Un ziarist dela ziarul ungurești *«Magyar Szó»* a întrebat pe un însemnat bărbat de stat francez *Clemenceau*, senator și proprietar al ziarului *«L'Aurore»* cu privire la criza, care a zis într'altfel:

— Nu se poate nici inchipui altă deslegare, decât cu votul obștesc, dacă Francisc Iosif nu vrea să împingă țara la o revoluțiune cu sfârșit foarte îndoios. Urmăresc cu vie interesare desfășurarea lucrurilor din Ungaria și sunt convins, că votul universal ar asigura pe o lungă vreme pacea în Ungaria.

— D-v. dole senator — a întrebat ziaristul — în articolul de ieri ziceți, că numai în acel caz ați simpatiza cu aspirațiunile maghiare, dacă sentimentele de libertate, ce manifestă poporul maghiar ar da pildă de respect pentru celelalte popoare, de cari sunt încunjuțați Maghiarii. Ce ați înțeles sub aceasta d-le senator?

— Am amintit în articolul meu, că naționalitățile din Ungaria se plâng de asuprire. Maghiarimea în minoritate în propria-i patrie...

Aci ziaristul l'a întrerupt pe eminentul bărbat, pentru a-l convinge, că Ungurii nu sunt în minoritate, ci fac peste 60% a populațiunii. *Clemenceau* față de aceasta afirmare, i-a scos ziaristului din sertar recensemântul oficial, la ce acesta a obiectat, că datele acestea nu sunt cele din urmă. Ziaristul nu spune apoi, cum a terminat *Clemenceau* mersul de idei început mai sus. A întrebat însă mai departe:

— De ce opiniunea publică a străinătății este dujmănoasă coaliției?

— Cu privire la opiniunea publică franceză îi pot servi cu explicațiuni. Din două motive coalițiunea nu va avea simpatii în Franța. Unul e, că e clericală. Opiniunea publică franceză, care în toată ființa ei e liberală și a învins atât de strălucit asupra clericalizmului, cu greu poate simpatiza cu astfel de tovarășie politică. Franța este condusă întâu de toate de aceste vederi. Celalalt motiv e și mai important. Prin aducerea la suprafață a chestiunii votului universal, chestiunea limbii de comandă a căzut pe planul al doilea. Baronul *Fejérváry*, a dat dovezi de înalte calități de bărbat de stat, când cu idea mare a votului universal a început să deslege criza. Poporul maghiar nici nu poate cere o deslegare mai norocoasă.

Am cea mai înaltă considerațiune pentru personalitatea baronului *Fejérváry*, care s'a ridicat între acele figuri mari ale istoriei, cari au știut duce la liman dezvoltarea națiunii lor. Chiar și ziaristul uită de

azi pe mâne numele ministrilor, dar istoria îl reține pe al acelora, cari într'adevar spre propășire au știut duce națiunea lor săvârșind o idee mare la vreme potrivită. Pentru d'voastră în deosebi de aceea e prețioasă aceasta, fiindcă se poate duce la îndeplinire câștigând poporul pe seama tronului, prin urmare prin aceasta speranță câștigă tronul pentru reformele sale.

Acum și sunt încredințat, că după audiența ce li-s'a dat șefilor coaliției în săptămâna trecută, *singură numai numirea din nou a cabinetului Fejérváry* și desăvârșită primire a programul lui poate aduce ceva desnodământ.

— Or revoluție — am adăugat citind articolul lui *Clemenceau*.

Da, revoluția — observă *Clemenceau* — dar desnodământul adus de ea e de valoare îndoiioasă. La pasul greșit, ce d'curând l'a făcut regele Francisc Iosif, răsunat la înțeles ar fi revoluția, dar de buna seamă nu de ea va fi lipsă.

În sfârșitul împărătesc din Viena, Reichsrath cum se numește, ține de mai multe zile o discuțiune foarte interesantă, care ne interesează mult în deosebi pe noi, Români. Bărbații mari ai monarhiei noastre, cari privesc trebile ungurești din punctul de vedere înalt al intereselor întregii monarhii, care nu se exprimă în altceva, decât în armonizarea de interese speciale ale multelor popoare, ce trăesc în împărăție, își ridică cuvântul și cei mai mulți ne iau apărarea noastră recunoscând, că am fost jertfiți în trecut.

Depuțatul *Romantruk* de pildă în ședința de Luni a Reichsrathului a zis într'altfel:

„Nu aprob, că aici se insultă și se batjocorește Maghiarii. Ca starea această de lucruri să se limpezească, ar trebui puse condițiuni Maghiarilor, ca pe bază dreaptă să lege contractele de vamă și comerciale, să se stabilească cota în raport cu numărul populațiunii și să s'asigure apărarea dreaptă a naționalităților nemaghiare. Suntem pentru introducerea votului universal în Ungaria, dar dela aceasta nu putem aștepta îndată rezultat, și trebuie să dăm garanță naționalităților, că nu le vom lăsa cărăși în baltă“.

Cum tot în felul acesta a vorbit și marile frunțas al împărăției noastre, Lueger, primarul Viena, care și-a terminat discursul astfel:

„Situația și dincolo și dincoace se poate limpezi numai așa, dacă se va introduce *reforma universal secret și se vor desrobi naționalitățile sub jugul ungurese.* Nefiind parlamentul nostru în stare să voteze o lege dreaptă electorală ori de naționalități, nefiind în stare nici regulamentul intern să și-l reguleze, și aici și dincolo altă cale nu este, decât să se octroieze o lege electorală pe baza sufragiului universal și să se guverneze apoi cu noua Dietă, ce va ieși din aceste alegeri. Dumnezeu, că așa să fie“.

Vorbirea aceasta a produs mare amărăciune și iritație între soviniști. Ei, cari ar voi ca prin legi speciale să se garanteze interesele numai a lor și își sparg capul cum

Magazinul de haine bărbătești și de copii a lui

Holtzer József din Arad.

Mare asortiment de stoffe din țară și streinătate, precum și haine de școală, paltoane și costume pentru copii.

Croitorie eminentă.

Atelier și lucru propriu!

Prețuri surprinzător de ieftine.

de despoaie pe noi naționalitățile de drept sunt cuprinși de frigori de spaimă, când se acoste. Clericaliți dela «Alkotmány» cari au cu naționalitățile și îndeosebi cu Slovacii dela cari își culegeau mandatele, face la gura injurând pe Lueger pentru ai acesta.

Actul voinic politienesc, prin care s'a ținut conferința noastră națională, ce era ținută pe 20 Octombrie în Sibiu, a fost dat prin d-nii Dr. Teodor Mihali și Liviu Nagy la donă foruri.

Rugarea de revizuire data de susnufronțașii încontra sentenței forului prin omnia asifel:

Terminul adunării a trecut deja. Totuși am dat această cerere de revizuire, pentru ca suprem să aibă ocazie a restabili dreptatea în drama forurile inferioare, ea în viitor să adărnicească fără nici un temei liberă mișcarea ategătorilor, dela cari derivă întreg sistem parlamentar constituțional. — Suntem curioși, vom dreptate?

SITUAȚIA.

— Tablou. —

Mulțimea lozincelor s'a sporit. «Să spri industria din patrie!» «Moarte ploșilor!» «Nu mai e ochiu de găină!» «Unde e Kohn?» «Să arăm mai afund!» m. d. lozince, proverbe și altele au a la ordinea zilei. Mâne-poimâne își vor binețe oamenii cu vorbele: «Trăiască republica!» Cum nu le place ceva, îndată băieții mântuitori de patrie încălesc la SMEULUI politic, în loc să o descuree, lasă jocul și strigă, cât îi ține gura, să se revoleție! Zău, dacă din strigăte să trăiască, s'ar putea pune temeliile republicei, în grabă s'ar face republică la noi, și avem flăcări cu gâturi atât de bune. Dar aceștia vreau să facă republica, și când ar înigheba o societate de lectură o tovarășie de înmormântare, ori societate, ce s'adună zilnic la masa unui birt. Strâng în odaia vrunei cafenele, în ora unui fișcal și sorbind cafea, ori bând er declară, că fac republică. Așa au și la Cluj. Patru cinci oameni se duc la cafea, își beau cafeaua neagră, care trebuie să fie turcească, și apoi spun:

— Domnii mei, e vremea, ca să facă republică.

Se uită la ceas și găsesc cu cale, că adevăr a sosit vremea, fiindcă trebuie să mergă la pertractare, la picnic, cină sau și nu mai rămâne altceva, decât ca să facă filială republicană în Cluj, apoi se duc, ca nu cumva să-i contumaceze pe ei, ori să li-se răcească supa.

Intr'adevăr n'avem să ne mirăm, dacă și pe unul, ori p'altul turbarea revoluției. Asta e așa ceva, care se aseamănă cu boala lipicioasă. Citind foile aliaților poate căpăta această boală, cel-ce nu se apără din de-ajuns. Știm, că în strada nouă din capitală vreau să facă republică. La locuința deputatului Iosif Horvath unde pe telefon au chemat pe Zoltan Lengyel și doi băieți-studenți, Lud.

Óhegyi și Stefan Isus Kovács. Erau prin urmăre cinci. Hai să zicem șase, zece, dar au putut fi și douăzeci.

Ce au putut face ei, republicanii? Mai întâi au aprins câte-o țigară, apoi vr'un Zoltan s'a uitat la ceas și a declarat, că asta e moment istoric. L'au și crezut, domnii deputați au trebuit să constate, că ei nu stau pe baza uniunii personale, ci sunt republicani pe divan, ori pe fotel, ceea-ce băieții studenți au luat la cunoștință făcând cu capul, ori sberând la să trăiască. Apoi cineva a făcut propunerea:

Având în vedere asta și asta, chibzuind ceastalaltă, referindu-ne la asta, aici noi cei adunați în numărul atât și atât din str. Lumea-nouă, declarăm, că vom face republică. Vom câștiga pentru mișcarea noastră pe Croați, Români, Sârbi, Slovaci, Ruteni, Poloni (o voce: trăiască Lengyel Zoltán! Lengyel Zoltán se scoală, face compliment și se pune iarăși jos), pe Fini, Laponi, Eschimoși, cu un cuvânt pe fie-cine, care-i putem prinde, chiar și pe Maghiari.

Propunerea e primită cu însuflețire unanimă. Ce se întâmplă apoi? Fie-cine își ia pălăria și grăbește acasă fericit, că a putut face republică în sfânta zi. Deja își și bat capul, cine să fie președintele? Kossuth? Apponyi? Bartha? Lenghel Zoltán? Mezöfy? Întrebarea asta le face mare bătaie de cap. Când se'ntâlnesc a doua oară, toți se uită bănuitor unul la altul.

Nu vrea oare să fie președinte?
Așa se joacă d'a republica.

Abonați „Tribuna“.

În lupta mare ce se dă — la Viena și la Budapesta — pentru a se croi soartea țării pe zeci de ani înainte, neamul românesc trebuie să-și aibă și el parte.

De fapt, fruntașii neamului nostru își și dau silința a trezi poporul și a-l lumina, ca printr'însul să poată da dovezi de tărie și de hotărârea lui bărbătescă de a-și croi singur soartea și a nu se lăsa în voia întâmplărilor.

Fruntașilor spre ajutor mare îndeosebi foile li sunt „Tribuna“ de nouă ani luptă fără preget, cu însuflețire și dând jertfe însemnate.

Cauzei celei mari a poporului credem că slugim, când îndemnăm pe cărturari pe d'oparte să aboneze „Tribuna“, ear pe de altă parte să o răspândească între popor, să nu rămână sat, ba nici chiar o casă a unui știutor de carte în care să nu se citească „Tribuna.“

Abonamentul e următorul:

pe un an	—	—	—	20	cor.
„ 1/2	„	—	—	10	„
„ 1/4	„	—	—	5	„
„ o lună	—	—	—	2	„
N-rii de Dum.	pe an	—	—	4	„

Pentru România și străinătate pe an 40 fr.

Rugăm îndeosebi preoțimea și învățătorimea română să aboneze „Tribuna“ și să îndemne și poporul a face același lucru. Abonarea acestui ziar național să o socotească fie-care Român bun drept o datorie

de căpetenie. Numai astfel ni-se va da și nouă putința să luptăm încă și cu mai mare însuflețire și putere pentru ducerea la isbândă a dorințelor ce încălzesc întregul neam românesc!

CONVOCARE.

Frații Români!

Pentru a ne preciza și noi punctul nostru de vedere în situația încurcată a politiceii de azi și pentru a ne pronunța și noi asupra dorințelor și aspirațiilor noastre politice, noi Români, Sârbi și Slovaci aliați într'un partid, vă invităm pe toți

la adunare comună

a Românilor, Sârbilor și Slovacilor

care se va ține în Becicherecul-mare Duminecă, în 25 Septembrie (8 Octombrie) a. c. la 2 oare după amiază

în piața mare Francisc Iosif, înaintea hotelului „Regele Ungariei“

cu următorul program de vorbire:

1. Despre criză.
2. Despre votul universal secret.

Veniți fraților cu toții!

Sus inimile!

Vichentie Petroviciu	Gyoka Miuczin
Valeria Magdu	Pera Turinszky
Velyko Gardinovaesky	Branco Markovics
Rada Turinszky	Steva Stefanovics
Dr. Szvetozar Petrovics	Milolyub Radivojevics
Dr. Dimitrie Chircoi	Peter Dazsu
Dr. Milan Jankovics	Pera Devity
Paji Milityev	Dusan Nedity
Dr. Slavko Usupanszky	Szava Miliu
Jocza Gligorievics	Szvetozar Magyarov
Zsivko Zs. Terzin	Milan Milovanov
Theodor Turinszky	Jovan Staity
Zsivoin Terziu	Velimir Tesin
Jovan Szobesak	Vlada Ilijin
Jovan Angyelity	Dusan Nesztorov
Lyuba Markov	Jocza Vukov
Jovan Boskovity	Jetta Vukov
Stevan Pivarszky	Laza Magyarov
Laza Markovics	Zsiva Turinszky
Milos Udiczky	Aczko Devity
Milan Stefanovics	Julius Zavistty
Zsanko Stakity	Nika Milya
	Zsiva Martinov.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Oct. 1905.

— Vanzători de neam? Se știe, că foile ungurești dau cea mai sălbatică luptă împotriva tuturor acelorora, cari plătesc dări ori s'ar duce de bună-voie la slujbă împărătească. Vedem însă cu toate acestea, că din Arad s'au înfățișat de bună-voie 28 tineri voluntari, de naștere Unguri. Intre ei fiul baronului Bánhidly Antal și alți Unguri neaoși și de lege israelită. Ei, sunt aceștia vânzători de neam?

— Voluntarii din regimentul arădan vor avea anul acesta de comandant pe dl căpitan Walter, iar între profesori vedem cu plăcere, că este numit și simpaticul locotenent E. Herbay.

— Intitul guvern responsabil în Rusia. Se telegrafează din Petersburg: acum e aproape sigur, că în fruntea ministerului va numi țarul pe contele Witte.

OFICIUL ARHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef Föherezeg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserial în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslășiri gratuit.

— A doua conferință dela Haga. Se scrie din Londra, că deja toate puterile au primit invitarea Rusiei la a doua conferință de pace, ce se va ține la Haga și cele mai multe s'au declarat, că vor lua parte.

Din Roma se scrie, că curtea papală va încerca din nou, ca să fie primit la conferință și delegat al Vaticanului (papei).

Spre acest scop papa a rugat Germania, ca să-i mijlocească acest hat.

— Nași regali. La căsătoria lor Altetele L. regale prințul și principesa României fuseseră nași de nuntă la 30 de perechi de țărani, din fiecare district una.

Unul din acești țărani, cu numele G. Smarandescu din comuna Gutava (Romanai), născându-i-se o fată, și-a adus aminte de Augustul său naș și cum e obiceiul românesc în așa cazuri, a mers să încunoșițeze pe Al. Lor regale și să-i întrebe, ce nume să dea fetei.

Prințul l'a primit la Cotroceni foarte bine, cu drag și-a adus aminte de vremile vechi și l'a spus să-i dea fetei numele de Maria.

Voios s'a reîntors în satul său Smarandescu, unde multă vreme va povesti de călduroasa primire, ce l'a făcut-o Augustul naș.

— Raritate în Rusia. Din Petersburg se scrie, că nevasta lui Witte, care e ovrică, nu putea până acum să fie primită în cercurile curții din Petersburg. Dar țarul ridicând pe Witte la rangul de conte, a dat voie și femeii lui să poată lua parte la ceremoniile dela curte.

— Părechea regală română și anarhiștii. Se răspândise zilele trecute vestea, că anarhiștii voesc să săvârșiască atentat împotriva regelui și reginei României cari prin Ungaria călătoriau spre România.

Poliția din Brașov, după cum scrie foaia maghiară locală, a și făcut pregătiri uriașe pentru împedecarea atentatului, fiindcă se zisese, că atentatul avea să fie făcut între Brașov și Predeal. Comanda de jandarmi din Brașov a fost adecă înștiințată, că pe acceleratul ce aducea dela Viena părechea regală română călătorește și un anarhist italian și doi anarhiști francezi cu scopul, ca să omoare între Brașov și Predeal părechea regală română. S'au luat deci toate îngrijirile de lipsă atât din partea jandarmeriei, cât și a poliției. Dela Agostonfalva începând fie-ce stație, fie-ce tunel, fie-ce pichet a fost ocupat de jandarmi. Dar în Brașov a fost scociorit și trenul, ce venia dela Predeal. — Părechea regală română a trecut granița însă din fericire în pace.

— Tunelul Hudson — e gata. O depeșă din Newyork spune, că s'au sfârșit lucrările dela tunelul, ce trece pe sub riul Hudson. În curând se vor pune șine în tunel, așa că trenul va putea circula.

— Omor pe drumul de țeară. În noaptea de Mercuri spre Joi pe drumul de țeară Curtici-Sântana-nouă a fost omorât Vasile Morzea, locuitor în Curtici. Ucigașul a scăpat ajutat de vâlul nopții și până acum nici nu se știe, cine a fost.

— Bucuria Giomanilor. Deși n'a fost nici Probeajă, nici Florii nici Blagoveștenile într-una din zile fie-ce familie din Gioma a mâncat pește. De departe mirosia satul a pește.

Crișii adecă atunci deodată începu să scadă, iar când scăzuse, de abia era ceva adînc, se ivesc mari roiuri de pești. Se puteau vedea pești de toată mărimea, cari au căutat scăpare la mal, unde au perit. Mai târziu apoi apa fu murdară, galbenie și răspîdea un miros greu. A doua zi s'a curățit, riul. Poporul cu mic cu mare, cu traiste și coșuri culegea pești de pe mal. Așa a fost atunci mîncare de pești în Gioma.

— Cununio. Dl. Absente Popoviciu cu dsoara Carolina Tisu își vor serba cununioa lor Duminică în 25 Sept. (8 Oct.) în biserica gr. or. din Tebea.

Felicitări!

— Defraudare de milioane la banca națională bulgară. O depeșă din Sofia spune, că ministrul finanțelor a suspendat pe directorul și pe mai mulți funcționari dela banca națională, fiindcă s'a dovedit, că în timp de mai mulți ani au furat mai multe milioane.

— Turburările din Brünn (Moravia). Boemii au cerut să aibă în Brünn o universitate. Răspuns la această cerere au dat nemții din Brünn, cari pe placate și în ziare asmuțau împotriva Cehilor. Nici aceștia însă n'au rămas datorți și cele două tabere s'au încăerat înverșunate: regimente întregi au trebuit să fie aduse, ca să facă rînduială.

Nu le-a răușit însă. Cehii au pus la cale mari demonstrații. Miliția a vrut să împrăștie pe demonstrații cu patul puștii și cu baionete, ceea-ce a înăspriț și mai tare încordarea, ce domnia. E mare supărarea Cehilor mai ales, decînd calfa de măsur, Francisc Pavlic a fost omorît.

Intreg orașul par'că e gata de război. Pe nemți și institutele lor îi păzesc soldații, fiecă cafeenea e baricadată.

— Pretendentul albanez în Jadeira. Prințul Aladro Castriota, pretendentul albanez, a fost în zilele trecute la Jadeira, unde colonia albaneză a dat în onoarea lui un banchet. De acolo prințul a plecat la Triest. Se vede, că vrea să facă personal cunoștință cu credincioșii săi.

— Logodnă. Margareta Crețiu și Dr. Aurel Novac, logodiți. Multe felicitări!

— În atențiunea mireseilor! Trusouri cu mult gust, recomandă în diferite prețuri firma de pînzării și rufării Heim J. Arad, piața Libertății 20 (palatul contelui Nadasdy).

— Statistica oficială a dezastrului din Calabria e următoarea: În cercul Monteleone sunt 37 comune distruse, la Catezare 22 comune, la Cotrone 6, în jurul lui Nicastro 19. În provincia Cosenzo 53 comune nimicite din 62; la Padra 19 comune, la George 8, la Palmi 32, la Regid 12 comune, la Castrovillari 6. În total 230 comune distruse din 453; mai mult de jumătate. Numărul jertfelor e următorul: In Porghellia 60 morți, la Piscopio 60, la Zammaro, 71, la Sant-Onofrie 13, la Sezanconi 53. Numărul morților recunoscuți e de 2000; raniți sunt peste 3000. Statistica jertfelor nu se cunoaște în întregime așa la Monteleone se spune că sunt 40 de morți pe când de fapt au fost 203. Cei fără de adăpost și fără hrană sunt cu zecile de mii. La Mitrano sunt vre-o 3000. Dar numai în provincia Cosenzo sunt peste 200.000.

— Un baron, care vrea să meargă în casa de nebuni. Într-una din nopțile trecute poliția din Budapesta a avut un oaspe foarte interesant.

Noaptea târziu un om stricat, cu fața îmbătrînită de păcate, a intrat la poliție. Slujbașii polițienesci Pekâr a avut mai întâiu fericirea să vorbească cu el. Străinul abia a intrat în odaia funcționarului și obrăznicște l'a zis:

— Nu ai voi d-ta să-mi câștigi un împrumut de 200 fl.? De nu-mi câștigi, va fi rău de d-ta.

Slujbașii numai decît recunosc în străin pe baronul de origine italian Eugen Scothy. Prăpăditul baron mai fusese adecă în temniță, pentru că înșelase pe niște oameni.

Pekâr crezînd, că are de a face cu un nebun, trimise după medic, care sosind l'a și aflat, că e nebun. A fost dus de o căruță a societății de salvare la Lipótmező. Căruța, ce l'a dus, l'a adus însă și îndărăt. Doctorii din casa de nebuni au constatat, că baronul numai se prefăce, nu e nebun, ci mare bețiv.

Poliția a svârșit deci pe baron afară.

— Întăiu mort. Săptămăna aceasta au fost mari turburări. Pe când o parte din locuitorii Budapestei demonstra pe lângă coaliție, muncitorii, sutele de mii ale poporului formînd un convoiu impunător și-au ridicat glasul împotriva coaliției.

Și aceste două tabere s'au încăerat, așa că mulți au ajuns în spitale și din o parte și din alta.

Răni grele primise în seara de 27 Sept. muncitorul Mihai Șilăgri. Cu toată îngrijirea dată în spitalul Rokus a murit. El e — primul martir al luptătorilor pentru dreptul obșteșe de vot.

— Sergent major ucigaș. De 24 de era trimbițașul regimentului de ulani din regală, sergent-majorul Zubrzski. Și poate mai alungit câțiva ani, dacă nu ar fi străpuns sabia Mercuri înainte de amiază pe ulanul Dr. Dimitrievici.

Sergent-majorul dimineata s'a dus și runcii ulanului să-l scoată calul din Hanul a zis, că n'are vreme. Sergent-majorul năcăjit l'a trimis în temniță, la ceea-ce răspunse, că așa ceva nu poate porunci de sergent-major.

Mănos sergent-majorul fugi în odaia lui și se cobori iar în curte. Într-o dimineată scotea apă din fântână. Zubrzski apropiat de el și l'a străpuns cu sabia. Și mai făcut câțiva pași ulanul și s'a prăbușit la pămînt. Zubrzski a fost arestat.

— Omor în teatru. În teatru mititelului șel francez Niort s'a întîmplat în zilele un omor, care omor săvârșindu-se tocmai în teatru, putea oare să nu fie făcut numai dragoste?

Sublocotenentul Thomas e fiul unui cător. Anii serviciului militar și l'a făcut Africa. Mai târziu a absolvit școala de ofițeri și a fost numit sublocotenent.

Pe când umbla în școala de ofițeri și cunoștință cu cântăreața Rozalia Faire. Și se pregătea fata să se tocmească la un cântăreț sublocotenentul i-a trimis o scrisoare de mărturisire de dragoste foarte infocată. L'a respins însă, din care pricină fură certat între ei.

Dimineca trecută din o loje priveau doi reprezentanți din teatru orașului. Sublocotenentul l'a datu fetei o scrisoare, iar căntăreața foarte adîncită în cetire, potrivit-și reșul lângă tîmplele ei. Și descărca așa de înimimant nu putu împedeca fiorosul omor muri imediat.

Iar sublocotenentul liniștit vru să fugă din teatru. Pe cel-ce voiau să-l prindă îi amenință că va pușca, declarînd, că numai unul se va preda. Multăna decît aduse un omor care până atunci l'a vorbit, până ce s'a să depună arma și s'a lăsat arestat.

— Bonă șiucigașă. Livia Singica e de două săptămăni creștea și îngrijita notarului din Covasina, Nicolae Buftea. Odată nu s'a arătat nemulțămîta cu ceva nu se părea să-și fi urit viața. Și era o fată gută, șiucigioasă, în floarea vîrstii. Nimeni știa, că ea ar dori să moară, de aceea toată lumea s'a mirat, când a auzit, că Mercuri s'a împușcat.

În casa notarului pe la jumătate de noapte s'a auzit puscătură de revolver. Numai după puscătură nevasta notarului a auzit căituri, ce veniau din odaia bonel. Deodată odaia era înscuiată, servitorii au spart cu forță ușă.

Înăuntru zăcea plină de sînge, cu sânge străpunsă de gionț Livia Singica. Până să vie medicul, fata murise.

Pe masa ei s'a aflat patru epistole, una pentru tată-său, Cornel Singica, funcționar la din Reșița, alta lui Eugen Seress în București, a treia doamnei Szántó în Debretin, care a neînchisă familiei Buftea, în care se rușinează.

Se zice, că a fost îndrăgostită și de un alt om.

— Anunț. Recomandăm cu căldură atelierul de tîmplărie, sculptorie și strungărie al Ion Cotirlă și fiul din Oravița, în care se perfecționează temple, strane, ieșuri, chivoturi, pizi și tot felul de utenzilii bisericesti cu gusturi moderate și pe lângă garanță desăvîșită.

— x Exclusiv bere de Schwehat, cu gust casa admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întîlnire al inteligenței Kovács și volny.

Cronică judiciară

Ș. Adame, unde ești? În vechiul oraș al dromedarilor, azi strada regală în fața pestă, un fost prim-chelner deschisese o feneșă. Și-a tocmit chelneri, fete de cură, caserită, dar toate cu cauție. Că

at vr'o mte de coroane. a fugit cu el. Ecaterina a dat porunca să fie prins, unde și găsit acesta. pe care-l cheamă Adam.

S. Doi ani temniță — pentru un cutat. Chelnerul John L. Feddermann s'a nășit cu un alt negru. deasemenea chei- în hotelul Mount Holly din Baltimore, va săruta pe fata. ce i-o va arăta. A- a-l-a arătat pe fata din casa a unei fa- ce era în hotel. Intr'o zi după amiaz, ad fata Mary White era în sala de mân- te. Feddermann s'a apropiat de ea. a îm- țiat-o și a sărutat-o. Fata l-a arătat la ecatorie, iar judele Cair l-a osândit la ani închisoare.

re de seamă și mulțamita publică.

Cu ocaziunea petrecerii arangiate în Pecica către tinerii preparanți la 15/28 August au eroit a contribui următorii domni:

Dr. Lazar Ghebeleş 13 cor., Nicolae Drincu cor., George Lăncea 3-60., Dr. Virgil Pa- 3-20 cor., Efta Tăseă 4 cor., Saveta Ponta 2 cor., v.ăd. Georgeovici 1-20 cor., Nădasy 2 cor., Ștefan Tămășdan 4 cor., Teodor Brechean 1-20 cor., Vasilovici 1-20 cor., Ștefan a 1-60 cor., Dr. Lazar Ghebeleş 80 fil., Ni- au Barbura 6 cor., Ioan Cădar 4-40 cor., Ilie 80 fil., Adler Gy. Lajos 2 cor., Aurel rogean 1-20 cor., Teodor Mateaş 1-20 cor., andru Roja 4-80 cor., Ștefan Rotar 2-40 cor., el Raț 2-40 cor., ișj. Kurunczi István 3-60 . Petru Cedoș 2 cor., coroane, Iulian Luțai ieri, Octavian Bucorovici 80 fileri, Romul u 3 coroane, Valer Barbu 1 coroane, Iritz 6 coroane, George Debrentiu 2-40 cor., Va- Giorogar 5 cor., Const. Bedrogean 2 cor., Ardelean 4 cor., Petru Russu 2 cor., Efrem u 80 fil., Efrem Moldovan 5-60 cor., Dimitrie u 1-60 cor., N. Jusut 2-40 cor., Ligeti Adolf or., Ioan Costa 1-20 cor., Efrem Hedeșan 6 or., Ioan Sarca 1-60 cor., Dr. Nicolau Ciacian or., Ioan Roxin 3-40 cor., Iosif Roxin 1-60 . Elias Salamon 2 cor., Rostás János 1 cor., se G. 1-20 cor., Kora János 1 cor., Gavrilovits il., Sava Ponta 80 fil., Alexe Imbrone 80 fil., lor Vulpe 2-60 cor., Mihai Gutu 1 cor., Vi- tie Guleș 5-20 cor., Iosif Kripp 5 cor., Fi- an Aron 1-60 cor., Dr. Aurel Novac 10 cor., nius 3-60 cor., Maller Kelman 5 cor., Csatlós an 2 cor., Bagi József 3-60 cor.

Suma totală a venitului a fost 191 cor. 40 din care sumă detrăgându-se spese 146 cor. il. rămâne venit curat 45 cor., care sumă s'a is în parte „Reuniunii“ învățătoresii, parte fon- și școlii civile de fete din Arad.

Primăseă pe această cale mulțamita toți voitorii contribuenți
Pecica, 5/IX 1905.

Ștefan Roja,
cassac.

Bibliografie.

Timotei Popovici. *Dicționar de muzică.* 1905 ed. autorului; pp. 160 pr. 2-50 cor.
Timotei Popovici, profesor de muzică la meriut „Andreian“ din Sibiu, a întreprins arare, a cărei trebuință s'a simțit de mult. Dsa a compus un dicționar de muzică, a apărut de curând.
Di Popovici, folosindu-se de mai multe are, i-a succes a aduna în cadrul restrîns lui dicționar aproape tot materialul, de care necesitate un preot, un învățator și tineri- școlară dela institutele pedagogice și cele ogice din diecezele noastre, precum și toți torii de muzică.
Di Popovici și-a dat osteneala a atinge ecestiunile de interes practic și a le tracta o formă ușoară și la înțeles.
O importanță cavenită a dat și muzicel iănești în articolul „Cântec și joc“ făcând racterizare generală și o împărțire a cân- tor naționale.
In articolul „Muzică“ a cătat să dee o a mai amănunțită despre cântarea biseri- ce folosită în toate bisericile române de rientat până în prezent.

De asemenea a tractat mai pe larg ches- tiunile, care în general trebuie să formeze ma- terialul de instrucție din muzică în seminariile noastre, care sunt la noi totodată și micile școale de muzică. De aceea dicționarul dlui Po- povici, care este quasi un tel de lecsicon de muzică, îl recomand cu mare căldură celor in- teresați.
Antontu Sequens.

A apărut: Raportul Asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români me- seriași din Brașov.

Raportul ne prezintă activitatea asociați- nei pe anul 1904 din care se vede, că mem- brij ei au desfășurat o muncă uriașă. Îi dorim propășire în sfînta luptă pentru neam.

A apărut și se află de vînzare (prețul 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administra- ția ziarului „Tribuna“ interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Einem Patriotens«.

Broșura aceasta scrisă nemțește este me- nită ca în cercurile înalte politice din Aus- tria și străinătate să facă cunoscuți pe Ro- mâni.

ECONOMIE.

Arad, 6 Oct.

Tîrg de galițe în Arad. Societatea econo- mică arsdană a hotărît să aranjeze în 27, 28 și 29 Octombrie tîrg de articole economice și de galițe de sport. Cei ce vreau să ia, parte la acest tîrg să se anunțe până în 12 Octombrie.

Școala pentru drumari. Ministrul de agri- cultură a dat de știre comitatelor, că a făcut școala pentru drumari în Balassa-Gyarmat, Szombathely, Nitra, Cașovia, Sighetul Marmației, Oradea-mare, Cluj, Brașov, Lugoș și Ginci-bisericii. Cursul va fi de doi ani, fiecare an câte patru luni. Dela casa comunală fiecare poate afla, ce trebuie, ca să fie primit în acele școli.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 6 Oct. —

Incheierea la 12 ore.

Grâu pe Octombrie 1905 (100 cigr.)	15'92—15'94
Secară pe Octombrie	12'98—13'10
Orz pe Octombrie	12'74—12'76
Cucuruz pe Iulie	16'62—16'64
Cucuruz nou 1906	13'30—13'32

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	15'92—15'94
Secară pe	12'98—13'00
Ovăș pe Octombrie	12'82—12'84
Cucuruz pe Iulie	16'62—16'64
Cucuruz nou 1906	13'30—13'32

Piața din Aradul-nou.

S'au vîndut:
2200—2400 mîji metriche grâu cor. 7-50—7-90
120—140 „ „ cucuruz 7-30—7-40
Semnare nominală: secară . . . 6'10—6'20
„ „ orz: . . . 6'90—7'00
„ „ ovăș: . . . 5'90—6'00

Piața din Arad.

S'au vîndut: (100 klg.)
3600—4000 mîji metriche grâu cor. 15-20—15-70
400—500 „ „ cucuruz „ 14-40—14-80
Semnare nominală secară: 12-60—12-80
„ „ orz: 12-20—12-40
„ „ ovăș: 13-60—13-80

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 78—100 klg.	Cor. 14'50—14'60
„ 70— „ „	„
Secară: 100 „	12'20—12'30
Orz: „ „	12'80—13'—
Ovăș mercantil 100 klg.	11'60—11'79
„ cernut „ „	„
Cucuruz vechiu „ „	17'20—17'40
„ nou „ „

Prețul alcoolului în Arad.
Alcool rafinat în mare cor. 158—
„ „ mic „ 160—
„ brut „ mare „ 156—
„ „ mic „ 158—

Tîrgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei pă- rechea în greutate peste 400 chlg. — fil.; bătrîni mijlocii, părechea în greutate 300 —400 chlg. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlg. 142—143 fil.; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 260 klg. 143—144 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlg. greutate 141—142 fil. Ușori pînă la 240 kgr. 142—143 fil.

POȘTA REDACȚIEI.

Ciprian 2. Se va publica în curînd.
I. V. Ioanovici. Haro. Se va publica săp- tămîna viitoare.
Petru Olariu. Becherec. Se vor publica săptămîna viitoare. Poți primi și la oștire foaia.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

C. P. Infantsika. Abonamentul e plătit pînă la 1 Aug. 1905. Rugăm abonamentul și pe 11 sem. 1905.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichiu.

La administrația „Tribunei“ să află de vînzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șiriau Cor. 2—	plus 10 fil. porte
„Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0-49	5 „
„Școlarul declamator“	0-50 „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	1-50 „
„Stropi de rouă“	1.— „
„Aur“ Const. Hodos	1-50 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	0-30 „
„Carmen Sylva“ de Vojen	1.— „
„Amical Poporului“ T. Vuiculescu	1.— „

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — — în

BĂILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDŐ)

È de dat în arîndă.

In hotarul comunei Micherechiu (Méh- kerék) proprietatea mea de pămînt 150 iu- gere, de prima clasa, în apropierea stați- nei de tren Kőtegyán și lângă drumul de țară Szalonta-Sarkad, e de dat în arîndă cu edificiile ce sunt acolo.

Cei ce voese esarîndarea să se adre- seze la subscrisul.

Dr. George Roesin, avocat
în Nagy-Szalonta.

O farmacie

563

Intr'un centru românesc cu o circulație mare e de vînzare. Informațiuni mai de- tailate se pot afla la administrația Tribunei.

Luceafărul

Revistă pentru literatură și artă.

ANUL IV.

Apare de două ori pe lună.

Publică: nuvele, schițe, poezii, cronici, dări de seamă și numeroase ilustrațiuni artistice și de actualitate.

Cea mai frumoasă revistă românească, în jurul căreia este grupată garda celor mai buni scriitori români. Fiecare familie românească să o aboneze.

ABONAMENTUL:

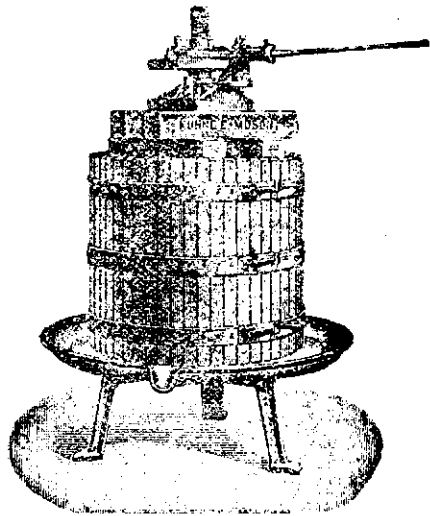
Ediția simplă: Un an 12 cor. În România și Străinătate 16 cor. — 6 luni, 6 cor. În str. 8 cor.

Pentru preoți săraci, învățători și studenți: Un an 7 cor. În str. 12 cor.

Ediția de lux: Un an 20 cor. În România 25 cor., 6 luni 10 cor., în străinătate 12 cor. 50 bani.

Kovács Soma & Co

Arad, - Palatul Neumann

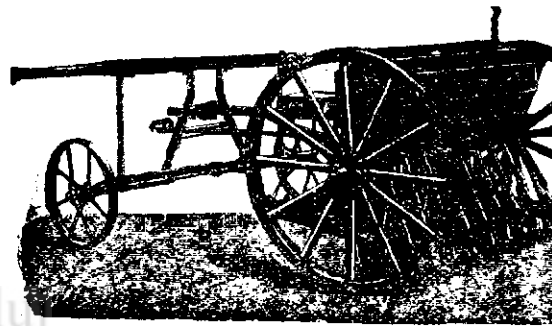
Prese de vin sistem „Mabilly”

sdrobitoare de struguri, pompe de vin, foi de vin și alte unelte pentru cules.

Fintâni pompe unelte tehnice

Mașini de semănat fabricatul „Kühne” „Moson” și original „Hungaria”, sistem „Sack” recunoscut de cel mai perfect fabricat, — pluguri simple și duble, — triere, tăietoare de pale, sdrobitoare.

Prețuri de fabrică.

BCU Cluj / Central Library Cluj

Amun!

Am onoare a nduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utoza, — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o
 mă adu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
 o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
 din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase o o o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutrof la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnișerie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miei și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriiilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeodată, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Executnez totdeodată lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparatari de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.

Asigurați-vă contra griudinei: cucuruzul, grâul, secăra, ovézul și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCII GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA”

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le cedează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În cazul vieții: capital în termen doi, rente, zestre pentru familie, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 500—200 cor. se plătesc la moment în ziua morții întimplată;
2. În cazul facultății: cecidiri de tot felul; mobilia, mărfuri, produse de câmp ș. a.
3. Contra furului de bani, bijuterii, valori, haine, revestite ș. a. prin spargere;
4. Contra griudinei: vâni, seceră, orz, cucuruz, ovăz, via viticosă, plante în cultură: „Anapă în bina”, arboratari, balzar ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mă în fiecare-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania” în Arad.

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 393.

Asigurați contra furaturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra furtului: case, bucatărie, mobilă, vestimentație, mărfuri.